СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVII. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 20-го ТРАВНЯ 1949. No. 116. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 20, 1949. VOL. LVII.
ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРИЗАДУМУЮТЬСЯ НАД ПРОГРАМОЮ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ

Вашингтон, 18 травня. — Департамент праці, перевівши студії над станками при роботі в місяці квітні, приходить до висновку, що кількість безробітних не збільшається у таких розмірах, як на це заповідалося. Причини безробіття за виявами урядовців в департаменті праці, є такі: Обтинання продукції, відправлювання робітників, замикання робітень на весну — все те звязане тільки з „здоровими перемінами" в підприємствах. Звіт з місячного робітничого руху за квітень, який ще не оприлюднено, виказує, що число робітників у фармерських підприємствах змаліло на 250,000, а загальне число безробітних не зросло. Одначе урядовець Бюра Робітничої Статистики в Ню Йорку, Іванс Клейґ, у своїй промові до працівників з організацій прилюдного добробуту заявив, що треба глядіти реалістично на можливости праці в біжучому році і признати, що безробіття дається дошкульно відчувати багатьом одиницям і родинам.

Не зважаючи на оці вісті з поля праці, серед провідних конгресменів появився рух за складення програми прилюдних робіт, щоб запобігти дальшому поширенні безробіття. Програма нагадувала б передвоєнну програму, складену Адміністрацією Поступу в Роботах („Доблю-Пі-Ей"). Тому, що уряд уже давно застановлявся над пляновою розбудовою шляхів в цілому краю, а недавно ухвалено закон про побудову мешкань, програма для запобіження безробіття має добрі вигляди на успіх.

КОМУНІСТИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ЗАХОПЛЕННЯ ЕЛЕКТРІВЕНЬ.

Ню Йорк. — Тринадцятий з ряду урядовий свідок на судовій розправі проти комуністичних провідників, ветеран американської армії, Балмес Гілдаґо, викликав справжню сенсацію в суді своєю заявою, що він ще попереднього вечора був на зібранні комуністичної секції в Ню Йорку як замаскований агент Федерального Бюра Інвестигацій й член Комуністичної партії. Негодування на нього серед підсудних дійшло до такого ступня, що один з них, Роберт Тамсон, голова стейтової партії крикнув до нього „ти малий щурик", коли свідок хотів поклепати його по рамені на знак, що пізнає його особисто. Гілдаґо переповів точніше, як комуністи вербують нових членів, як звертають увагу на організацію молоді, зпоміж якої вже тепер виходять свіжі провідники і т. п. Свідок виявив, що в Ню Йорку є окремі ячейки учителів попри ячейки для всіх інтелектуалів без розбору. Коли Гілдаґа прийняли на члена партії в 1946 р., йому дала вказівки Ґрейс Кейн про наміри й діяльність комуністів. Вона між ін. сказала, що комуністи мусять захопити електрівні в місті Ню Йорку для успішного переведення революції і що між комуністами є 10,000 ветеранів другої світової війни. Він виявив теж, як під головством міського радного, Бенджамина Дейвиса, який засідає тепер на лаві обвинувачених, переводжено організацію членів серед робітників у причалах. Морті Камен, організатор секції Томи Джеферсона, за свідоцтвом Гілдаґа, сказав на зібранні в 1948 р., що для опанування Ню Йорку треба мати тільки 10,000 комуністів. Коли після правильного свідоцтва прийшло до перехресних питань оборони, суддя Медіна виключав раз-у-раз деякі питання, а вкінці перервав розправу для охолоди.

К. І. О. ВИСТУПАЄ З КОМУНІСТИЧНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Вашинґтон. — Екзекутивна Рада Конгресу Індустріяльних Організацій рішила відкликати чартер юнії Юнайтед Фарм Еквипмент енд Метал Воркерс оф Америка тому, що ця юнія завжди склонюється до комуністичної політичної лінії і не повинується директивам екзекутиви. Рішення має бути предявлене до одобрення на конвенції К. І. О. в Клівленді, коли вона збереться 31. жовтня. Ще важніше рішення перевела Екзекутива в тому напрямку, щоб формально виступити з опанованої комуністами Світової Федерації Робітничих Юній і заборонити юніям, приналежним до К. І. О., висилати своїх делегатів до цієї Федерації. Ця постанова звертається своїм вістрям головно проти таких юній, як морська юнія, під головством Гері Бриджеса та Міжнародна Юнія Кушнірів, на якої чолі стоїть Бен Ґолд.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ОБЄДНАННЯ А.Ф.П. З К.І.О.

Клівленд. — Після того, як наспіла вістка, що Конгрес Індустріяльних Організацій виступив з Світової Федерації Робітничих Юній, провідники Американської Федерації Праці заповідають, що тепер є найліпша нагода обєднати обі головні американські робітничі організації. Саме тепер відбувається тут зібрання екзекутивної ради А. Ф. П. і є нагода цю справу обговорити всебічно. Кажуть, що обєднання ще не можливе біжучого року, одначе можна буде скласти засади спільної робітничої політики.

ПОМЕР ІСТОРИК, ДЖЕЙМС ТРУСЛО АДАМС.

Вестпорт, Конн. — Доктор Джеймс Трусло Адамс, американський історик, помер у віці 70 років після однотижневої скомплікованої недуги. Він був знаний з того, що в своїх історичних працях обстоював задержання „старосвітських чеснот" і не вагався критикувати новочасні економічні й суспільні іновації. Його загально звісні праці „Епопея Америки", „Похід Демократії", або „Родина Адама" належали до найбільше читаних книжок. Він вказував у них на обовязки громадянина, а не тільки на його права. Його книжка „Оснування Нової Англії" дістала літературну нагороду Пуліцера. Адамс походив з Мериленду, свою карієру почав як хлопець до посилок у бюрі, а пізніше став спільником одної бизнесової компанії при Волл Стріт в Ню Йорку. Перед смертю пішов на пенсію і дописував до часописів.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ЗУСТРІЧАЄ ПРЕЗИДЕНТА БРАЗИЛІЇ В СТОЛИЦІ

Вашингтон, 18 травня. — В годині 4 сполудня приїхав на летунський майдан літаком з Кій Вест, у Флориді, президент Бразилії Евріко Ґаспар Дутра, щоб віддати державну візиту Злученим Державам за відвідини Бразилії президентом Труманом в 1947 р. През. Труман, в оточенні найвищих урядовців вийшов на зустріч гостеві і після сердечного привитання вся знать поїхала до Муніципального Центру. Тут несподівано привезено величезний коровай, спечений для святкування 64-ої річниці народин през. Дутри, яка припала саме на сьогодні. Він відкроїв кусник „кейка" для себе і для през. Трумана і оба в приявности тисячів народу започаткували в такий спосіб ряд церемоній для вшанування представника найбільшої південно - американської республики. Ввечір през. Труман улаштував державний обід з повними дипломатичними церемоніями. Президент Дутра побуде в ЗДА 10 днів.

ГЕН. ЗАГРОЦЬКИЙ В НЮ ЙОРКУ

В неділю, дня 8-го травня, приїхав зі скитальщини кораблем „Дженерал Елтінґер" до Бостону генерал-поручник Олександер Загроцький. Це бувший командант Волинської Стрілецької Дивізії, заступник команданта Армії УНР, лицар ордену Залізного Хреста та Зимового Походу, видатний громадянин та опікун багатьох українських організацій на еміграції. Ген. Загроцький живе тепер в Ню Йорку.

МЕК КЛОЙ НОВИМ КОМІСАРЕМ ДЛЯ ОКУПОВАНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Президент Труман назначив Джана Дж. МекКлоя комісарем Злучених Держав для окупованої Німеччини на місце уступившого щойно ген. Клея. МекКлой був досі президентом Міжнародного Банку для Реконструкції й Розвитку. На його місце іменований Юджін Р. Блек.

АЧЕСОН ПРОТИ НЕГАЙНОГО СКЛАДЕННЯ ТИХООКЕАНСЬКОГО ПАКТУ

Підчас пресової конференції секретар стейту Дін Ачесон заявив, що він не годиться на негайне складення Пакту Оборони Пацифіку, як це пропонують Австралія, Китай і Корея. Ачесон став на становищі премієра Гіндустану Джавагаріяля Негру, що ще не назрів час на такий пакт, бо ще не є точно вияснений конфлікт в Азії.

У справі нарад на конференції міністрів Чотирьох Потуг у Парижі Ачесон сказав, що він застерігає собі вільну руку на цій конференції, головно в справі Німеччини. Про вибори в Угорщині сказав Ачесон, що це є виразне насилля мирового договору між Угорщиною й Америкою, бо вибори мали бути цілком свобідні й переведені на засадах повної демократії.

НОВІ ІМІГРАНТИ ПРИЇХАЛИ В СЕРЕДУ, МІЖ НИМИ БАНДУРИСТИ КИТАСТІ

У середу 18 травня приїхали три кораблі з імігрантами зі скитальщини. Два з них — „Марін Марлін" і „Мерсі" — приїхали до Ню Йорку, а один — „Дженерал Гавз" — причалив до Бостону. На всіх трьох приїхало понад 250 українців. З них більша частина приїхала під опікою Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету. Частина імігрантів поїхала на фарми в стейті Мериленд. Кораблем Марін Мерлін приїхав мистецький провідник звісної Капелі Українських Бандуристів Григорій Китастий і його син Іван. Інші члени капелі приїхали були вже давніше через Бостон і осіли в Дітройті.

ГЕН. ФРАНКО ПРО СТОСУНКИ ЗІ ЗАХОДОМ

Мадрид, 19. травня. — Ген. Франко виголосив вчора на відкритті сесії парляменту заповіджену промову на тему стосунків Еспанії зі західними великодержавами. Він говорив про „гідну дружбу" з Америкою та дорікав Англії, зокрема воєнному премієрові Вінстонові Чорчилеві, що він не виконав пороблених Еспанії під час війни обіцянок. Англія мала обіцяти, що допоможе Еспанії закріпити своє положення на Середземному морі та піддержить її інтереси в Африці. Франко потвердив приязні стосунки Еспанії з Португалією, арабськими країнами, південно-американськими республіками та зі Злученими Державами Америки. В дальшому він відчитав сензаційну телеграму з 1944 року, яка свідчить про тодішній американський плян европейської інвазії через Еспанію та за її згодою.

ЗАКІНЧЕНО СЕСІЮ АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Лейк Соксес, 19 травня. Вчора в годині 6-тій ввечорі закінчено тут весняну сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, відкладаючи цілий ряд невирішених справ, між ними і справу італійських колоній в Африці, до чергової, четвертої вже з ряду сесії, що почнеться у Флошінґ Медов в дні 20-го вересня. Вчорашнє кінцеве засідання було найдовше, бо його продовжили безуспішні намагання представника під-совєтської Польщі видвигнути ще на порядок справу заарештованого в Англії комуністичного втікача з Америки, Ґерґарда Айслера. Теперішня сесія, що була продовженням минулорічної осінньої сесії з Парижа, зібралася в дні 5-го квітня. До важливіших, вирішених нею справ належить прийняття до цеї міжнародної організації держави Ізраїля та ухвалення резолюції про свободу закордонних кореспонденцій. Під час сесії заіснувала важлива подія з перерванням совєтської облоги Берліна та постановою конференції закордонних міністрів чотирьох великодержав. Інші рішення Асамблеї мають характер рекомендацій. Неуспіхом цеї сесії вважається факт, що вона не потрапила вирішити справи дальшої долі бувших італійських колоній, відкидуючи базовану на італійсько-британському договоренні резолюцію, яку вже був прийняв Політичний Комітет.

ПРЕДСТАВНИК ПІД - СОВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ „НЕ ЗНАЄ, ЩО ВІН РОБИТЬ"

Лейк Соксес, 19 травня. На вчорашній кінцевій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй трапилася символічна подія: після бурхливої дебати та загального замішання, піддано під голосування польську резолюцію в справі заарештованого в Англії комуніста Айслера. Під час голосування делегат під-соєвтської України, правдоподібно не зорієнтувавшись в чому діло, виломився зі солідарности совєтського бльоку та голосував проти резолюції. Тоді схопився польський представник, Кац-Сухи, та, звертаючись до предсідника, крикнув: „бачите, це тільки доказує вам, що тут ніхто не знає, що він робить". Справді, ніхто не знає, що цей слуга Кремля робить.

ЗАГРОЗА БУНТУ В ТАБОРІ СКИТАЛЬНИКІВ.

Мюнхен, 19. травня. (ЮП). — Американська військова поліція поставила вчора сильну сторожу в одному з місцевих таборів скитальників, як таємне вбивство одного з них на недалекій автостраді викликало хвилю загрозливих бунтів. Причина вбивства точно не відома, але здогадуються, що це могли бути порахунки двох конкуренційних в чорній торгівлі груп.

ЩЕ ОДИН СОВЄТСЬКИЙ ПІЛОТ „ВИБРАВ ВОЛЮ".

Стокгольм, 19-го травня. — Шведська поліція повідомила, що вчора на одному зі шведських військових аеродромів приземнився одноособовий совєтський боєвий літак, а молодий пілот заявив, що він втік до Швеції „д о б р о в і л ь н о". Шведські власті відмовилися подати будь-які подробиці цього факту, не відкриваючи теж імені пілота.

БЕЗГЛУЗДЯ ЧЕРВОНОГО ФАШИЗМУ.

Лондон, 19. травня. — Майже немає дня, в якому московська радіовисильня не подала б окремої авдиції про „першенство" Росії в різних ділянках. Червоні фашисти в Москві вже раніше заявили, що вони були „перші" у винаході електричної лампочки, радія, літака, підводного човна, пеницилини та цілого ряду інших винаходів, до яких вчора ще додано торпеду.

В ІРАНІ ЗАСУДЖЕНО 17 КОМУНІСТИЧНИБХ П'ЯТИКОЛОННИКІВ

Тегеран, Іран, 19 травня. Тут засуджено позаочно на кару смерти вісімох провідників іранської п р о - комуністичної партії. Їх засуджено за антидержавну діяльність „при закордонній допомозі". Між засудженими є бувший міністер освіти та кількох журналістів.

СОВЄТИ ЗНОВУ ПОЧИНАЮТЬ БЛЬОКАДУ БЕРЛІНА

Берлін, 19 травня. — Вчора, не цілий тиждень після розкричаного перервання совєтської облоги Берліна, Совєти почали цю облогу від початку, закриваючи для німецького колового руху найважливіший шлях зі заходу. Вони домагаються, щоби кожне німецьке вантажне авто, яке хоче переїхати через совєтську зону зі заходу до Берліна, мало на це окремий дозвіл німецького комуністичного самоуправління зі совєтської зони. Цей совєтський крок наступив без попередження. Як в годині 6-тій рано одно німецьке авто з продуктами для Берліна підіхало до совєтського контрольного пункту на шляху з Гельмштадт в британській зоні до Берліна, совєтська контроля зупинила його і на ніщо не здалися всі західні інтервенції. Протягом дня на цьому шляху призбирався довгий ряд около 200 авт, навантажених сотнями тон продуктів, що легко і швидко псуються, головно рибою, яриною і овочами. Такі самі труднощі в комунікації з Берліна на захід Совєти зарядили вже раніше. Західні представники в Берліні негайно інтервенювали в совєтській командатурі, але без успіху. Совєти пообіцяли справу „провірити", але комунікації на автостраді не відновили. Західні представники приготовляють офіційний протест. Цей совєтський крок напередодні важливої конференції міністрів закордонних справ чотирьох великодержав викликав нове замішання і він не залишиться без впливу на дальші совєтсько- західні переговори.

СОВЄТСЬКО - АВСТРІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ДУНАЮ.

Відень, 19 травня. — Австрійський уряд почав тут вчора переговори зі совєтськими окупаційними властями в справі вільного річкоплавства по Дунаю для австрійської торгівлі. Подібні заходи з австрійського боку роблено вже віддавна, але Совєти їх іґнорували. З теперішньої совєтської згоди на переговори робиться теж висновок про можливість їх позитивного результату.

ПОГОЛОСКИ ПРО МАСОВУ ЧИСТКУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 19 травня. — В дні 25-го травня тут має початися конгрес комуністичної партії Чехословаччини і тут кружляють вперті поголоски, що комуністичний уряд „розкрив змову" перевести в тому власне дні проти-комуністичний переворот. В „змові" мали бути вмішані численні члени армії і поліції. В дні 2-го травня в самій тільки Празі мали заарештувати 200 поліцаїв. Тепер по вулицях міста постійно патролюють відділи комуністів, що переглядають документи, провірюють подорожних в автах, та виставлено окрему, сильно озброєну сторожу біля комуністичної головної квартири та інших партійних будинків. Говориться про арешти кількох генералів армії. .

ЧОТИРИ НІМЕЦЬКІ КРАЇНИ ПРИЙНЯЛИ ПРОЄКТ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КОНСТИТУЦІЇ.

Франкфурт, 19 травня. — Парляменти чотирьох німецьких країн прийняли вчора великою більшістю голосів приготований німецькою Парляментарною Радою в місті Бонн проєкт конституції для західно-німецької федеративної держави. Проти конституції голосували тільки нечисленні комуністи. Конституцію прийняли: Віртембер-Баден, Гамбурґ, Райнлянд і Південний Баден.

СОВЄТИ ПОКЛИКУЮТЬСЯ НА ДОГОВОРИ В ЯЛТІ И ПОТСДАМІ.

Москва, 19 травня. — Напередодні недалекої вже конференції міністрів закордонних справ, що почнеться в Парижі дня 23-го травня, совєтська преса заявляє, що „тільки на твердій базі" договорів в Ялті і Потсдамі можна буде знайти тривку розв'язку цілої німецької проблеми. В редакційних статтях гостро критикується західну ініціятиву в справі державного оформлення Німеччини, та закликається західних союзників „використати нагоду" нової конференції міністрів та „завернути на шлях щирої співпраці зі Совєтським Союзом у власному інтересі та в інтересі світового миру". З редакційної статті провідного совєтського закордонно-політичного органу „Новоє Время" виходить недвозначно, що на найблищій конференції міністрів Совєти власне обстоюватимуть свою інтерпретацію договорів в Ялті і Потсдамі.

ЩЕ ДВОХ ПРО-СОВЄТСЬКИХ ЛЕЙБУРИСТІВ ВИКИНЕНО З ПАРТІЇ.

Лондон, 19 травня. — З урядової тепер в Британії партії Лейбуристів викинено вчора двох про-совєтських членів парляменту, які голосували проти ратифікації Атлантійського договору, що його вважається тут великим успіхом власне лейбуристської політики. Два „вичищені" тепер з партії посли теж при багатьох інших нагодах виявили свої симпатії до большевизму, хоч це було виразно на шкоду Англії.

В ІТАЛІЇ СТРАЙКУЄ ПІВ МІЛЬЙОНА ХЛІБОРОБІВ.

Рим, 19 травня. — Пів мільйона італійських сільсько-господарських робітників в долині ріки По та в околицях Риму почали вчора страйк, як спілка землевласників відкинула їх домагання щодо поліпшення платні та умови праці. Стверджується, що страйк має чисто господарський і не політичний характер.

БИТВА ЗА ШАНҐГАЙ.

Шанґгай, 19 травня. — Китайські комуністичні війська вчора ще більше затіснили своє кільце довкола Шанґгаю, зближаючись до нього в поодиноких місцях вже на віддаль заледви трьох миль. Положення міста, переповненого масою втікачів, вважається вже майже за безнадійне.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ПОВЕЛОСЬ!

Чималий клопіт звалився на московське Політбюро через вибори в Німеччині під совєтською окупаційною владою. Совєтська виборча невдача чи не важніша навіть від невдачі з бльокадою Берліна, бо знесення бльокади міг Кремль бодай на різні лади виясняти, а навіть представляти її в пропаганді для домашнього вжитку як свою блискучу перемогу, але на таке годі пускатись, виясняючи вислід німецьких виборів. Тут уже ясна програ навіть в очах найбільш засліплених комуністів, що звикли до виборів тільки з перемогою малощо не 100-процентовою.

Ніхто не знає правдивого висліду німецьких виборів, ведених під чуйним оком енкаведистів, але саме тому така велика несподіванка для цілого світу, що третина виборців таки не дала себе залякати і не голосувала на предложену їй урядову лісту. Що більше, коли урядовий звіт згадує за третину, то є багато таких, що переконані, що була бодай половина, яка не пішла за Кремлем та його німецькими прислужниками. Одно певне, що ця кількість мусіла бути вже така велика, що годі було її цілком сфальшувати і тому треба було проголосити хоч третину противних урядовій лісті голосів.

Ця подія є великої ваги. Як відомо Кремль робив довгу підготовку до німецьких виборів, які мали бути повторенням тої виборчої комедії, яку відограно вже в інших країнах, що опинились у совєтській сфері впливів. Але сталося інакше, а яке велике замішання викликало воно в Москві, пізнати хочби по тім, що забрало Політбюрові два дні, заки рішилось дати наказ свому військовому управлінню в Німеччині, що й як треба проголосити. Теж виявилось, що німецький нарід не дає себе Кремлеві зловити на такі дорогі йому клички, як обєднання усіх німецьких територій (соборна Німеччина), одна німецька влада і негайне звільнення німецьких територій від чужих, окупаційних військ. Це теж вказує, що німецький нарід перехилився на бік Заходу, що знов можна вважати великою перемогою закордонної політики Злучених Держав та Великої Британії. Комуністи пробують тепер усе це ослабити. Проте їхні заходи не мають великого впливу, бо совєтська поразка в Німеччині така для усіх наглядна, що її неможливо не добачувати.

Для нас ця справа важна ще з іншого боку. Вибори в совєтській зоні Німеччини є наявним доказом, що де тільки нарід має хоч слабу надію на якусь допомогу з боку демократичних потуг, там він готов наразитись на нові терпіння і переслідування, щоб тільки заманіфестувати свою неохоту до комуністичного режиму та політики Москви. Таке сталось в Німеччині, але тільки тому, що демократичні потуги рішились втягнути цю країну в коло демократій та що німецький нарід переконаний, що так станеться. Маючи тепер до вибору, куди йому йти, з Москвою чи Заходом, навіть ті німці, що знайшлися під совєтською окупацією і комуністичним режимом, виявили виразно, що їм з Кремлем не по дорозі.

Таке діється тепер з німцями, але інакше є з тими народами, що вже багато натерпілись від Совєтів. Хоч багато з тих народів воювали разом з демократіями проти німецького нацизму, вони нині не мають такої надії на визволення з-під кремлівського тоталітаризму, як має її Німеччина. Це свого роду — іронія судьби.

Іран, Совєти та Америка

З Тегерану, столиці Ірану, звідомляють, що іранський уряд уже склав плян сьомирічної праці для економічного розвитку країни коштом $650,-000,000. За вказівками технічних знавців зі Злучених Держав Іран зреформує й розвине земельне господарство й промисл. Частину грошей, 209 мільйонів, дістане він на ту ціль з Міжнародного Банку для Реконструкції й Розвитку, а решту добуде зо своїх власних ресурсів, тобто з нафтових джерел. Саме тільки комісове від Англо-Іранської Нафтової Компанії виноситиме $34,000,000 річно, а в майбутності воно буде рости.

Оці пляни треба вважати відповіддю на совєтські змагання поширити в Ірані комунізм і підготовити грунт для своєї інвазії сусіда.

Іран уже не міг дальше відкладати конечно потрібних реформ і то ще при допомозі націй Західної культури. Знавці тамошніх відносин кажуть, що безрадність уряду і розклад громадянства дійшли там уже до верщка і тому саме Совєти вважають цю країну за добрий терен для своєї експлуатації.

Упродовж цілих поколінь іранці мали повно оправдань до революції. Їхня країна це зразок відсталости, нужди, безсильности й безборонности. Через неї йде ідеальний шлях з півночі до Перського заливу й тому виставляє її на небезпеку інвазії могутнього сусіда. Багатство нафтових джерел тільки заохочує сусідів використати нагоду. Саме останніми місяцями й тижнями Совєти пробували потрясти поновно основами нації й це звернуло увагу Західних потуг.

У минулому рівновагу сил в Ірані втримувала конкуренція Великобританії й царської Росії. Амбасадори згаданих держав робили великі зусилля, щоб мати вплив на напрям політики іранського уряду. Після останньої війни Америка приєдналася до Великобританії, щоб ослабити російські впливи, а коли британська сила почала слабнути, на її місце прийшла сила Злучених Держав. Такий несподіваний зворот у впливах на Іран мусів тільки збільшити ненависть Совєтів до Америки. Совєти побоюються, що Іран стане військовою й летунською базою для Америки, що знов готово спинити історичні змагання Росії добитися доступу до Індійського океану через Перський залив. І це теж причина неперебірчивої пропаганди Кремля проти Злучених Держав.

Пропаганду поширювала Москва не тільки безпосередньо, але й посередньо через політичну совєтофільську партію, звану „Тудег". Крім того Совєти намагались забрати північну провінцію Ірану, Азербайджан, де вже був наставлений комуністичний уряд. Упродовж останніх трьох років впливи Америки так далеко поширилися в Ірані, що Росія мусіла не тільки забрати з цієї країни за рішенням Обєднаних Держав свою армію, яку вона там примістила підчас війни, але ще й мусіла згодитися на безупинне втримування іранської справи на лісті біжучих справ О.Д. Коли перед двома місяцями за інтригами Совєтів виконано вбивчий замах на іранського короля („шаха"), уряд Ірану перестав гру у піжмурки з Совєтами, а пішов відкрито з Західними державами, в першу чергу з Америкою. Наслідок того був такий, що іранський уряд зажадав від Совєтів замкнення трьох совєтських консулатів і відкликання дотеперішнього амбасадора.

Мабуть американським впливам треба теж приписувати рішення іранського уряду, що його дальше не зобовязує військовий договір з Совєтами з 1921 р., яким Іран дав згоду на допущення совєтської армії на свою територію на випадок, коли б так якась ворожа для Совєтів держава загрожувала Росії через Іран.

Американські військові сили в Ірані є дуже малі. Там є тільки дві американські військові місії для вишколу іранської армії. Вони не можуть бути ніякою загрозою для Совєтів. Отже, коли йдеться про мілітарну загрозу Совєтам збоку Америки, то Росія не має причини її боятися. Зате є інша сила — моральна. Цею силою є гарантія свободи і запевнення незалежности Ірану збоку Америки й Великобританії, що має великий вплив на ціле населення. Тому теж оприлюднення вістки про пляновані економічні реформи в Ірані під доглядом Злучених Держав викличуть тільки вдовілля свободолюбних народів.

Микола Чубатий.

Мирові пропозиції Совєтів чи приготування до зудару

Нагла зміна дотеперішнього курсу совєтської політики, що зазначилася знесенням бльокади Берліна та приготуванням нової мирової конференції керманичів закордонної політики Америки, Англії, Совєтів та Франції стала правдивою сенсацією останніх тижнів. Було цілком природним, що такий стан напруження поміж західніми державами та Совєтами довго тривати не може, одначе мало хто сподівався, що Совєти уступлять так радикально на цілій лінії. В Европі скорше сподівалися, що уступлять демократичні держави, бо інакше мусіло б прийти до неминучого зудару. Не сталося ні одно ні друге, тому совєтські мирові пропозиції загально приняли прихильно хоч з недовірям.

Минули вже ці добрі часи для Совєтів, коли кожне їх хитрунство приймали на заході за сущу правду і це ставало джерелом великанських успіхів совєтської політики. Це позволило їм усадовитися в державах сателітів Совєтського Союзу. Нині побіч голосів вдоволення більшість політиків та журналістів не вірить Кремлеві, але дошукується якоїсь укритої причини, чому Совєти так на цілій лінії завернули в справі Берліна. Слушно вказують на інтерес Москви в Азії, що приневолює її замиритися на західнім фронті, щоб шукати передишки на час динамічного наступу китайських комуністів, що явно веде до скомунізування цілого Китаю.

Та все таки ще й тепер переважає в демократичних державах переконання, що марево війни відсунулося на далекі часи, хоч ледви чи є підстава так думати. Деякий рубець зі совєтських намірів відкриє щойно мирова конференція, скликана до Парижа на 23-го травня. Там побачимо, чи Совєти хотять тільки зискати на часі і стануть справу замирення Німеччини знов протягати, чи теж в справі Німеччини підуть на уступки.

Підуть Совєти на уступство в справі Німеччини та погодяться остаточно на таку владу в Німеччині, яку нарід німецький собі свобідно вибере, так війна буде відсунена на кілька літ. Не підуть большевики на уступства в справі Німеччини, тоді ясно, що їм ідеться тільки про передишку, щоб зискати на часі й позволити китайським комуністам опанувати цілий Китай, та щоб в недалекій майбутности рушити проти заходу для зреалізування своєї остаточної цілі — поширити комуністичну революцію на весь світ та накинути цілому світові гегемонію Москви.

Немає сумніву, що Німеччина, нація з біля 70 мільйонами населення у самій середині Европи, мимо теперішнього розбиття відгравитиме важну ролю в дальшому змаганні демократій з комуністичною агресією в першу чергу в Европі, але також посередно у всьому світі.

Демократична Німеччина напевно виторгує кращі границі для Німеччини на сході та економічну відбудову в нутрі та увійде як союзник до демократичного західного бльоку. До цього Совєти будуть намагатися не допустити, а погодяться з тим евентуально під остаточним примусом з огляду на їх внутрішнє важке положення, а з другого боку з огляду на великі інтереси в Азії, що щойно в майбутности можуть там дати Совєтам перевагу. В цім випадку війна справді була б відсунена на кілька літ, а за той час большевики будуть старатися в дома відбудувати свою економію, в Азії докінчити підбій Китаю, французького Індо-Китаю, Сіяму, Бурми, а може й Індії та Ірану, бо на ділі в Азії немає сили, щоб большевикам протиставилася. Тепер збираємо на цім відтинку овочі нерозважної американської політики з часів през. Рузвельта, що без потреби втягнув Росію у війну проти Японії тоді, коли ця вже лежала на лопатках і так позволив їй всадовитися в Манджурії, Північній Кореї а навіть в північних провінціях союзного Китаю.

В Европі за той час большевики старалися б у мирний спосіб скомунізувати Німеччину, що їм ледви чи вдасться, як теж скріпити свої пяті колони в державах демократичного заходу. Це була би підготовка до цего „останнього рішального бою", про який співається в гимні Третього Інтернаціоналу.

Близькі наради керманичів закордонної політики „чотирьох великанів" в Парижі відкривають нам рубець деяких тайних намірів Совєтської Росії. Не погодиться Совєтська Росія віддати Німеччини в сферу впливів демократичних держав, а проти західної німецької держави висуне свою східну німецьку державу, конференція не доведе до згоди в німецькій справі. Тоді зудар поміж світом демократії та Совєтським табором недалекий, хоч його будуть старатися Совєти відтягнути як мога найдалі.

Що Совєти готовляться до розправи, вказували б на це деякі події у внутрішній політиці Совєтів, що мимо стисло затисненої залізної куртини, таки продісталися на захід. Зрештою це події так великого державного значення, що не могли би бути скриті. Першою такою подією було потрясення на економічному фронті совєтської держави через усунення економічного інженєра цілого Совєтського Союза Вознесенського, голови комісії плянування. Вознесенський не тільки уступив зі свого дуже впливового посту в комуністичній державі, але теж злетів з Пантеону кремлівського Політбюра. Це ясне, що його економічна політика не вдоволила Політбюра та мусіла бути переставлена на зовсім нові, мабуть тотально военні рейки. Вицофання знаних головачів совєтських з чинного репрезентування совєтської політики, як Молотова, генерала Булганіна та інших є доказом глибокого переставлення усеї внутрішньої політики Совєтів. Свідчити то може про невдану їх дотеперішніх економічних плянів, але також може свідчити і про повне переставлення їх на інші рейки.

Другою незвичайно важною подією в совєтськім царстві, першою від часів існування совєтської червоної Росії, це явний офіціяльний антисемітизм. Правда, можуть заінтересовані жидівські агенції на заході перебільшувати не одно потягнення Кремля, менше прихильне для жидів, одначе донесення останніх днів про офіціяльну боротьбу Всесоюзної Комуністичної Партії „проти космополітизму" в совєтському театрі, в літературі, музиці архитектурі, і т. п., як теж звернення тої боротьби у львиній частині проти мистців та письменників жидівського роду, вказує, що ведеться невидимими державними чинниками інспірована чистка жидів з театру, радія, фільму, літератури, архитектури то що. Вона пригадує подібну політику Гітлера в перших роках по його приході до влади.

Свідоме відкривання на сторінках провідних органів комуністичної партії, як „Правда", „Культура та Життя", „Літературна Газета", жидівських назвищ авторів та мистців, які приняли російські чи українські прізвища, вже ясно вказує, куди вітер віє. На Україні нагінку на сторінках „Літературної Газети" розпочав навіть той сам комуністичний попихач Дмитерко, що атакував постійно українських націоналістів. Це ясно вказує, що все приготоване згори. Жидівських авторів та мистців атакують тепер за космополітизм, а той самий, що під назвою соціялістичного інтернаціоналізму ще недавно був офіціяльною вірою комуністичної партії. Обвинуваченим закидається шкідництво на фронті совєтського патріотизму, а навіть „ширення ненависти „до росіян та українців".

Що мала б означати ця нагінка з боку найвищих офіціяльних чинників? Відомо, що в часі попередньої війни большевики в критичних хвилинах все апелювали до національного патріотизму — російського, а навіть українського. Тепер видно прийде подібна небезпека, тому патріотизм та почування національні большевики протиставлять космополітизмові.

Подруге, це шукання офірного козла. Еміґранти з-під Совєтів загально признають, що в Совєтах в Росії, Україні та Білорусі тому існує антисемітизм, що большевики на посади чиновників (зокрема поліції), що держали населення в терорі, часто висували жидів. Робила це влада в своїм диявольським образунку може й свідомо, щоби в критичних часах було на кого звалити вину. Саме тепер зближається рішальна хвилина для Кремля і він витягне останню свою гармату — зробити з жидів офірного козла та на них звалити народний гнів за цілу криваву совєтську систему. Тепер ватажки на Кремлі хотять сказати російським, українським, білоруським масам: „Це не ми, не батько Сталін винні. Це жиди знущалися над вами", це вони „вороги російського та українського народу" як пише Дмитерко в „Літературній Газеті". Це останнє вказувало б, що Кремль таки готовиться до розправи зі заходом.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

33)

Що робиться у дитячій душі цього маленького хлопчика? Чи розуміє його дитяча голова, про що оповідають оці церковно-словянські слова Діянь перших християн? А може його бабуся розкаже йому про це? Але бабуся хреститься, хлопчик за нею теж і навшпиньках тихенько виходить із храму.

А може оці бабусі, що нишком розмовляють поміж собою, сидячи з пасками біля крилосу, — може вони, розкажуть оцим дітям про воскреслого Христа?

— І, Господи милостивий, до якого часу дожили оце ми з вами, сестро-кумо? Сьогодні прибігає до нас Одарчиної Мотри Палажка тай хвалиться, що до гостинниці приїхав махновський штаб й буде всю святу Божу ніч справляти своє окаянне гульбище. І що для цього привезли дуже богато шпирту, вина, самогонки, та меду. А сала, ковбас та битої птиці, цілі мішки стоять у номерах. І ніби то, як у церкві дочитаються до „Христа", — вони, несамовиті, запалять з усіх боків гостинницю й під стріляниню та гармошки з своїми потаскухами будуть пити та танцювати оте своє босяцьке „яблучко".

— А що їм таке, — обізвалась друга бабуся, — коли вони, як женили свого Махна, на волах у церкву в'їхали і, замість вінчання, почали грати та танцювати свої непристойні пісні, — та що їм, душегубам, стоїть вкинути ще якусь штуку для лукавого?!

— Чи правда, чи ні, а я чула від нашого Хведька (теж ледачий пішов до них), що ніби то до махновців пристав колишній монах, чи піп і ніби то вони хотять зробити його своїм попом, котрий би, замість божественних молитв, читав би та співав їх безбожні „яблучка" — вставила третя бабуся.

— Все може бути, — відповіла перша бабуся, — написано ж у святих книгах — покійний наш піп колись читав — що при кінці світу монахи стануть, як миряне, а миряне, як дияволи...

— Точнісенько так, сестро, хай боронить нас Цариця Небесна від такого лиха, — зітхнула третя бабуся і широко перехрестилась.

А перша продовжувала:

— А той волоцюга, Олексій, що скрізь по шахтах, та по тюрмах тягався, ото якось появився в Бердянську тай забігає до Бондаренкової Титяни (кажуть, що він до неї залицявся). Так ото заходить він до неї, тай давай викладати з кішені гроші: і царські, і керенські, і гетьманські, і золоті п'ятьорки, і дорогі намиста, та всякі золоті перстені — тисячі всякого багатства. Виклав перед нею на стіл, тай говорить з приспівом:

„Гоп, кума не журись, —
В Махна гроші завелись".

— А що ж вона йому? — запитала друга бабуся.

— Що ж вона, ледаща, могла сказати йому? Загарбала усе до своїх рук, а тепер тільки ходить та посміхується — відповіла оповідачка.

Бабусі збиралися ще продовжувати свою розмову, але у храм увійшов священик, люди заворушились і на дзвінниці почали дзвонити до заутрені.

IV.

...Махновське гульбище почалось о 9 годині вечора доповіддю Щуся про сітуацію на фронті. У невеличкій обдертій та забльованій залі другого поверху сиділо і стояло чоловік 50 довговолосих людей, в тому числі з десять молодих жінок. Обмотані кулеметними лентами з „кольтами" та гранатами за поясами, в чорних матросках та шкіряних костюмах, напівпяні, в синьому махорочному димі слухали вони хриплий і теж півпяний голос свого командира.

На місцевому українському жаргоні з частою жестикуляцією руками, головою та ногами, з грубою матросько-махновською лайкою, крізь свої золоті зуби Щусь говорить:

— Білогвардійська контрреволюції вкупі з кадетською буржуазією і прочими, так сказать, империалистичними антантами, которие, так сказать, на своїх штиках несуть вам товстопузих і тонкошкурих поміщиків і прочих ріжних фабрикантів капіталистических, которие, так сказать, при реакціонном содействії всяких панів і підпанків международних паразитів протягають до нас щупальці монархической гідри, щоб знов на триста літ надіть на нас ярмо експуатації і прочого вижимання нашої кровушки... Ми, братішки, били вже по харям і хряпам всяких гетьманов, золотопогонників, петлюровців і прочих буржуазних синків і нашу велику совєтську свободу без всяких комуністів нікому не віддамо і ні на які фигелі-мигелі з парламентськими намордниками не підем.

Червоні комісари з жидівським Реввоєнсоветом так вже запутались в своїх брехнях, що їм прийдеться зараз тільки драпатись во всі свої московські лопатки...

(Дальше буде).

Танці в „Гомоні України" в Ню Йорку

В кожній точці програми цьогорічного весняного фестивалю „Гомін України", що відбудеться в Карнеґі Голл в Ню Йорку в дні 29-го травня, видне місце займають танці, побіч багатьох пісень. Для виконання цего завдання в цьому році вперше за останні приблизно десять років об'єдналися під проводом Івана Фліса всі українські танцювальні групи митрополітальної округи та виділили з-поміж себе найкращих танцюристів для виконання програми. До об'єднаних груп належать: Танці України під проводом Ольги Яловеґи, Українські Танцюристи під проводом Володимира Бакада та Товариство Українських Танцюристів під проводом Юрія Васильцева.

Після численних проб та важкої праці вибрані танцюристи всіх цих груп створили знаменито зіграний ансамбль, що з прецизністю виконує всі танці в програмі. А їх є аж шість:

1. „Запорожець", що його виконають 8 козаків в першій точці програми, в інсценізації в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького до Києва. Цей „карколомний" танець зі ударами шабль буде вперше виконаний групою з вісімох танцюристів.

2. „Нижички" — танець, що буде виконаний на дворі гетьмана Івана Мазепи в другій точці програми. Це нова і модерна версія українського танцю, з яким нюйорські танцювальні групи познайомились від своїх канадійських приятелів. Кроки і уклад того танцю нагадують роботу ножицями і звідси його назва. Знавці вважають, що це один з найкращих танців. Його виконає 16 танцюристів, 8 хлопців і 8 дівчат.

3. Гопак „Катруся" — теж в другій точці програми, буде прелюдією до дуету „Катруся". Його виконають 4 танцюристи і 8 танцюристок. Він характерний своєю швидкістю та своїм укладом з подвійною кількістю дівчат. З цим гопаком українські нюйорські танцюристи познайомились через українських скитальників в Німеччині.

4. Дует „Катруся" починається зі закінченням попереднього танцю. Його виконають Іван Фліс і Стефанія Кобилюх в ролях Чуйкевича і Мотрі. Цей танець, в своїй новій композиції та цілком оригінальному укладі, буде виконаний на сцені вперше в „Гомоні України".

5. В цій самій точці програми, в інсценізації з життя гетьмана Івана Мазепи, буде виконаний теж один „сальоновий" танець, загально прийнятий тоді на дворах европейських володарів. Відповідне оформлення та вивчення того танцю група завдячує п. Михайлові Германові.

6. „Гопак колом" — нова аранжеровка відомого танцю буде виконана групою на вступі до вибраного уривку опери „Запорожець за Дунаєм".

Це тільки коротко про танці в „Гомоні України", що вже самі для себе є великою програмою. У їх виконанні беруть участь танцюристки:

Елейн Фіґурська, Дольорес Фіґурська, Марія Т. Фліс, Люба Ількович, Ніна Хоменко, Стефанія Кобилюх, Марія Козік, Дольорес Курилас, Франсес Меш, Тіді Меш, Ольга Орчук, Дороті Перрі, Алісія Шіпка, Маріон Сурлек, Емілія Слободюк, Юлія Яловеґа і Ольга Яловеґа. З танцюристів виступлять: Володимир Бакад, Василь Балко, Мирон Барків, Тед Корплюк, Іван Чіпець, Микола Чіпець, Іван Фліс, Теодор Кубін, Микола Опришко, Михайло Марко, Михайло МекКі та Володимир Шіпка. Разом виступить на цій імпрезі 29 танцюристів і танцюристок, не включаючи деяких, що виступлять в дворянському танці в другій точці програми.

Іван О. Фліс.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обовязком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

Комуністичне баламуцтво

(Лист із Европи).

Утворення Української Національної Ради як політичного представництва українського народу на еміґрації не дає спокою совєтській Москві. Для сіяння роздору і розбрату між українцями Москва кинула величезні засоби. Всюди побачите цих агентів, що, з відомих причин удають, що вони „105% патріоти". Московська агентура має наказ — зруйнувати Українську Національну Раду, знеславити її, дискредитувати в очах самих же таки українців.

Москва має випробовані методи своєї підривної праці. Так. 1917-20 рр. московські большевики вели пропаганду, проти урядів Центральної Ради та Директорії, мовляв, вони „продалися" німцям або державам Антанти) Москва хотіла виступити в ролі „оборонця національних інтересів України". Цим шляхом іде комуністична пропаганда й тепер: граючи на українськім патріотизмі, хоче знищити українську визвольну справу.

Перед нами мала книжка під назвою: „С. Шелухин. Лист до С. Петлюри про Різський (так!) договір". Видавництво „Поступ", Париж 1948 р. Передмова до листа пок... С. Шелухина повно інсинуцій, мовляв, Українська Національна Рада стоїть у своїх відносинах до Польщі на ґрунті Варшавського договору з квітня 1920 року.

Але наперед дещо про лист Шелухина до Голови Директорії УНР С. Петлюри і про самого автора.

С. Шелухин був 1917-18 р. членом Української Центральної Ради, 1919 р. — членом Української делеґації на Мирову Конференцію в Парижі. Р. 1920, після підписання Варшавського договору, Шелухин був посланий від уряду УНР до Риги, де відбувалися переговори Польщі з Москвою, які закінчилися Ризьким договором 18 березня 1921 року. З цього бачимо, що С. Шелухин числився з Варшавським договором, як з фактом, бо інакше не приняв би уповноваження уряду УНР їхати представником того уряду в Ригу. Пізніше С. Шелухин озлобився на Симона Петлюру і на Андрія Лівицького і почав зближатися з большевиками. Це зближення пішло так далеко, що він вів переговори з „українським" совєтським урядом Раковського про поворот на Україну. На Україну С. Шелухин з обережности не поїхав, але писав в українській і в чужій пресі проти українських інтересів. Приміром, року 1925 С. Шелухин умістив у совєтській газеті в Парижі „Парижский Вестник" статтю, в якій обвинувачував С. Петлюру, ніби він вів пиреговори з Римом про навернення українців-православних на католицьку віру. С. Шелухин був особою ласою до слави за всяку ціну, хоч би й через публичний скандал. Такий скандал він учинив своєю книжкою про Варшавський договір, що видана була р. 1927. З цієї книжки бере цитати большевицька брошура, про яку тут пишемо. Ось вона:

„В договорі з Петлюрою 21 квітня поляки визнали тільки „право України" на незалежність, а в Ризькому договорі 11 жовтня 1920 р., теж по принципу самовизначення народів, поляки визнали вже „незалежність України", тоб то визнали більше, як у договорі з 21 квітня, і **це більше на користь України,** а не проти неї".

ТІТО ПРОТИ КОМІНФОРМУ. — В комуністичній родині в Европі зайшло мале непорозуміння. Юґославський диктатор Тіто подумав собі на польсько-шляхоцький лад, що „шляхціц на заґродзє рувни восводзє", і не хоче повинуватись у всьому головному „босові" Сталінові. Тут бачимо, як промовляє проти Комінформу і централістичної політики Москви.

Так написав Шелухин. Само собою, Варшавський договір був дуже невигідний для України, але слід зазначити, що коли б поляки вели іншу політику, то Українська незалежна держава над Дніпром — була б фактом. Правда, не була би це Соборна Україна, але Головний Отаман думав, що краще мати хоч несоборну, незалежну державу, ніж ніяку.

Але вважати, що поляки, визнавши уряд Раковського в Харкові зробили „більше на користь України", — міг сказати чоловік зовсім безвідповідальний.

У большевицькій брошурі, виданій у Парижі, пишеться, мовляв Варшавський договір існує правно далі. Яким чином? Та ж його скасував сам польський уряд, визнавши Совєтську Україну! І для уряду УНР на еміґрації цей договір був тільки історичним минулим. Тепер і Ризький договір з 1921 р. між Москвою і Польщею теж пішов у небуття, як багато інших договорів. Про факт уневажнення Варшавського догвору згадав заступник голови Директорії УНР А. Лівицький на першім засіданні Української Національної Ради 16 липня 1948 року. Але комуністична акція не хоче цього визнавати.

В цитованій книжечці читаємо:

„Національна Рада своєю ухвалою... по суті не уневажнила, а навіть до певної міри підтвердила цей догвір, приймаючи на себе його зобовязання".

Так нахабно бреше, большевицька пропаганда! В названій книжечці подається твердження, мовляв, кожний міжнародній договір має силу, поки не скасований кров'ю і залізом.

Виходить, що й далі діє Переяславський договір Хмельницького з Москвою або Гадяцький договір Виговського з Польщею! Чи існує Берестейський і Версайський договори? Їх нема. Вони були скасовані пізнішими договорами. Є формула римського права: „Лекс постеріор дероґат пріорі". (Пізніший закон позбавляє сили попередній). Але яке діло комуністам до права та історичної правди? Їх завдання — вносити баламутство між своїх противників, щоб у мутній воді ловити свою рибу. для цього Москва видає каліченою українською мовою свої брехливі книжки, фальшуючи факти і вигадуючи несотворені. Супроти цієї пропаганди українці мають бути все на сторожі.

М. Д.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ОПОВІСТКА КОМІСІЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ.

Усіх скитальців, що в часі свого перебування в Европі одержали від нас підписні листи для збірок пожертв в користь нашого високошкільного студентства, а перед виїздом за океан не переводили збірок і не мали змоги нам їх повернути, прохаємо ввічливо зробити це негайно, пересилаючи їх на нашу нижче подану европейську адресу. Зібрані гроші прохаємо переказати на наше конто:

в ЗДА — ЗУАДК:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

в Канаді:

UKRAINIAN CANADIAN RELIEF FUND,
Box 926, Winnipeg, Man., Canada

Тому, що збіркові листи являються документами строгої касової звітности, і вони нам потрібні для контролі, сподіваємося, що заінтересовані, зрозумівши наш заклик, сповнять свій громадський обов'язок і таким чином доможуть нам у збірковій акції на стипендійний фонд.

„Комісія Допомоги Українському Студентству"

Адреса:

Furth/Bay., Daniel Leystr. I/III,
USA Zone, Germany
Prof. Dr. Zenon Kuziela.

ЗГАДКА ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ В ДНІ АМЕРИКАНЦЯ

Нюарк, Н. Дж. — Нюарк Івнінґ Нюз з понеділка помістив прегарну фотографічну знимку українських співаочк в народних одягах після того як вони пописалися своїм співом у Дні Американця в неділю 15 травня у Парку Бренч Брук. Там промовляв між ін. Уґо Карусі, предсідник Комісії Переміщених Осіб, вітаючи нових американців.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка обєднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ОШАВА, ОНТЕРІО.

„50 мільйонів українців під червоним пануванням хочуть мати свободу!"

Під таким заголовком приніс Ошавський щоденник „Дейлі Таймс-Гезет" обширну статтю про віче українців міста Ошави, Онтеріо, на якому промовив у неділю, 8 травня ц. р. член Української Національної Ради д-р Степан Росоха. Віче відбулося в Українському Національному Домі У. Н. О. при великій участі українського громадянства. Предсідником був секретар місцевого КУК п. Недошитко, а секретарював п. Юрчук, секретар Філії УНО в Ошаві. „Сьогодні як ніколи" — говорив д-р Росоха — потрібно нам єдности на зовні, а тісної співпраці в нутрі нашого суспільно-політичного життя. Сьогодні, коли ворожо-реакційні сили знову обєднуються, творять свої комітети, ведуть підлу пропаганду приготовляються, щоб знову розділити українські землі і накинути українському народові нове ярмо неволі! Побіч менших кандидатів на окупування українських земель, поляків, мадярів, а навіть чехів, підняла свою голову стара московсько-белогвардійська гидра, що протягом 30 літ спала блаженним сном, коли український нарід точив свою кров і поніс безмірні жертви в людях і духових цінностях тисячілітньої культури в боротьбі проти московсько-большевицького імперіялізму, що загрожує сьогодні цілому цивілізованому світові. Аж сьогодні російська еміграція „надумалась творити „Комітет звільнення Росії", але не Росію поневолених народів".

„Той „Комітет" російських емігрантів — продовжував д-р Росоха — створений в першій черзі для збереження „єдиної і неділимої" і тим самим на дальше поневолення неросійських народів. Очолив його сумнозвісний „демократ" Керенський...

„Ми остерігаємо західно-демократичний світ перед облудною пропагандою п. Керенського і російських емігрантів. Російська тюрма народів мусить розвалитись! Інакше не буде у світі миру і спокою. Український нарід, а ми певні, що й інші поневолені народи, ніколи не зрезигнують зі своєї свободи і суверенности. Але зі зброєю в руках і всіми іншими способами і засобами будуть боротися за свої вільні й незалежні держави, без огляду на те, з якими шильдами не підходили б до них окупанти!" — підкреслив д-р Росоха.

Відтак д-р Росоха, говорив ще про українську еміграцію, тяжке положення на рідних землях, про УПА, УНРаду і визвольний рух українського народу, про сучасне міжнародне положення і наші сучасні завдання. Згаданий повище часопис, з дня 9. 5. ц. р. між ін. ще так писав:

„Сорок до пятьдесять мільйонів українців під советським пануванням хоче боротися за свою свободу, тільки, щоб їм була дана відповідна можливість". Відтак часопис згадує про героїчну боротьбу українців за незалежність Карпато-Української Республіки проти мадярської навали і пише про Українську Повстанчу Армію, як рух спротиву проти німецької і совєтської окупації:

„Від 1941 року ця армія боролася проти німецького і совєтського імперіялізмів, а від 1945 ця повстанча сила продовжує безперестанну боротьбу проти Советів без жадної помочі ззовні. Дуже витривала армія. Ця армія цілий час змагалась допомогти народам звільнитися з підсоветського панування.

„Українська нація під Советами, яка — сказав д-р Росоха — вічно боролася за свою свободу і хоче її осягнути без огляду на всі жертви", може тепер вітверто і явно говорити через свою Українську Національну Раду в Европі, котра є на еміграції українським парламентом".

Сміло можна ствердити, що такого політичного віча і в такому позитивно-творчому дусі, Ошавські українці ще не мали!

—o—

АЛЕНТАВН, ПА.

Українська пісня на радіовисильні.

Дня 11 травня 1949 р. в год. 8 вечора на радіо-висильні WHOL — Алентавн, Па., виступив Український Чоловічий Хор під диригуванням п. Л. С. Кунца з програмою пісень українських, стрілецьких, народних та церковних, як теж і американських.

З уважністю і насторожливістю та захопленням, як теж і великою радістю, українці Алентавну і околиць слухали півгодинну авдицію рідних милозвучних пісень, що неслися через радіо-приймачі і падали до ух, врвалися в душу... вглиблялися в серця.

Неначе з степів блакитної України неслися мелодійні звуки із стрілецьких грудей „Хлопці алярм"...

Пісня ця збуджувала приспані серця і відроджувала нові надії...

З гармонійною милозвучністю та нарисом великої мелодичної лінії, відзначалася інтерпретація пісні „Ой у лузі" — Гайворонського та „Видиш брате мій". Подібне можна сказати і про „Ой у полі могила" — Кириченка.

Добре випали теж американські пісні, а з українських: „Іже Херувими" — Бортнянського (в перекладі на англійське) та „Господи помилуй" — Львовского в українській мові.

Декілька інших пісень вийшли дещо блідше.

Вершинком програми була арія „Здоров'я всім" з американської мови на українську.

Потрібна мала коректура деяких пісень, але це в коротконму часі дасться направити.

На користь наших співаків треба відзначити велику жертвенність. Не маючи свого диригента — оплачують своїми заробітними грішми чужу людину.

Необхідно теж підкреслити, що до зорганізованого в році 1948 Чоловічого Хору в Алентавні вступали місцеві співаки, а теж з Бетлегем, Нортгемптон і околиць, без різниці віроісповідань.

Лише дух волі наказав їм усім взятися за це благородне діло й популяризувати пісні включаючи теж і американські пісні та доказувати тим наші духові здібности.

Немає сумнівів, що друга авдиція української пісні Чоловічого Хору в Алентавни увінчається ще кращими успіхами, чого йому бажаємо з щирого серця.

Іван Е. Стасів.

—o—

ШЕРОН, ПА.

Зо Свяченого скитальцям.

В Томину неділю наша православна парохія Св. Івана відбула спільне свячене. Прибули свої й з других громад, головно з Йонгставну, Недавні скитальці М. Терлецький та Олександер Рибалт розповіли про теперішні обставини і життя наших братів в рідному краю. Їм подякував за слово парох о. С. Мусійчук та візвав до збірки. На допомогу скитальчій акції зібрано $36.15, які вислано до ЗУАДК-у Филаделфії.

Присутний.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Подбаїм про поширення книжки про І. Франка.

Заходами У. Н. Союзу появилась недавно на американському книжковому ринку книжка про Івана Франка, яку зготовив покійний Персивал Конді, англієць з роду, якому забрало кілька десятків років, щоб вивчити українську мову до такої міри, щоб могти перекласти твори другого по Шевченкові духового велитня України. Персивал Конді жив близько Филаделфії й був добре відомий серед високих культурних американських кол цього міста з докладів про українську культуру. Його вже нема між живими. Помер перед самою появою книжки про Франка. Та чи з любови до велитня України і вдячности до великої праці Пок. Персивала Конді не повинні ми тепер подбати, щоб книжка про Франка поширилась між американцями, а в першу чергу між нашою молоддю?

Є вже познаки, що так стається. Товариство ім. Івана Франка, відділ У. Н. Союзу, вже замовило 12 примірників книжки про І. Франка для її поширення, а тепер, як довідуємось, Товариство Українсько-Американських Горожан, ухвалило замовити 10 примірників книжки про І. Франка, щоб її поширити по місцевих бібліотеках.

Це є добрий початок. Такого треба нині якнайбільше, бо якраз тепер є добра нагода для ширення в Америці правди як про визвольну боротьбу українського народу, так і про його культуру.

Р. К.

ПРИЙШЛА СКОРО, ЩОБ ДОБРЕ ГРИГОТОВИТИСЬ, ЩО ВІДПОВІСТИ СОВЄТСЬКИМ ДЕЛЕГАТАМ.—Це Миссис Елінор Рузвелт, американська делегатка до Асамблеї Обєднаних Держав. Як бачимо, то крім неї нема нікого на салі. Це вона шукає за аргументами, щоб переконати советський уряд, що він повинен випустити з Совєтів тих чоловіків і жінок, що подружились з чужинцями, згл. американцями чи американками.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КУРТІС БЕЙ, МД. — Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє своїх новоуписаних членів, щоб присилали свої місячні вкладки, бо декотрі члени довгують ще за місяць квітень. Коли вони не пришлють вкладок в місяці травні то будуть суспендовані. Чеки або моні-ордери треба виписувати: Ukrainian National Association, а посилати на адресу: Alexander Szandrowski, 1630 Ceddar Tr., Curtis Bay 26, Md. Гроші мають бути прислані між 1. а 10. кожного місяця. — А. Шандровський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на час, Довгуючих просимо заплатити свою належитість, бо інакше можуть бути суспендовані. Нова адреса секретаря: John Markowicz, 287 Randolph St., Carteret, N. J. — За уряд: І. Савчак, Н. Крупа, І. Маркович, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОШУКУВАННЯ

ПАРАСКЕВІЯ КРАВЕЦЬ шукає свого сина **ІВАНА**, або його дітей. Він походить зі села Вукочівці Свобода, пов. Рогатин. Хто про него знає, або він сам, хай пише до:
PARASKEWIA KRAVEC,
176 Madison St., New York City.

КОРОВЧАК ВАСИЛЯ з с. Коростенко, син Антошка і Марії, виїхав до U.S.A. між 1925-1926 рр. около 24 роки в Америці. Шукає його Махник Анна, зам. Картин, дочка Івана і Катерини з Коростенка. Адреса:
КАРТИН АННА
7802 Brewster Av., Philadelphia 42, Pa.

Пошукую тітки **АННИ БЕСКІДНЯК** з дому **ОРІШАК** зі села Моцкова, повіт Кросно, котра мешкала в Ню Йорку в році 1938. Прошу голоситися на адресу:
КАТЕРИНА РІПАК
7706 Bloomfield St.,
Montreal, Que., Canada.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 12. квітня 1949 року помер
ІЛЬКО ТКАЧ,
член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний походив зі села Бачів, пов. Перемишляни, Західна Україна. Родився 1893 року. Полишив в смутку жену Анну, двох синів та брата.

Похорон відбувся 15. квітня 1949. Замість вінця Укр. Зап. Тов. Дністер, від 361 УНС складає через Укр. Доп. Комітет суму $20.00 для сиріт, котрі є на скитальщині. — В. Й. П.!

П. Кучма, секр.

Дня 11. травня 1949 р. помер у 57. році життя
ЮРІЙ ДРОНЮК,
член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 265 У. Н. Союзу в Майнерсвіл, Па.

Покійний походив з села Вікно, пов. Городенка, Галичина. Полишив у смутку жену Анну, 2 дочки Марію і Юлію і 6 синів: Юрій, Стефан, Микола, Йосиф, Олекса, Мирослав, 2 зяті і 4 невістки та 16 внуків.

Похорон відбувся 14. травня, з церкви св. Николая в Майнерсвіл, Па., на цвинтар св. Николая. — В. Й. П.!

И. Коцюбка, секр.

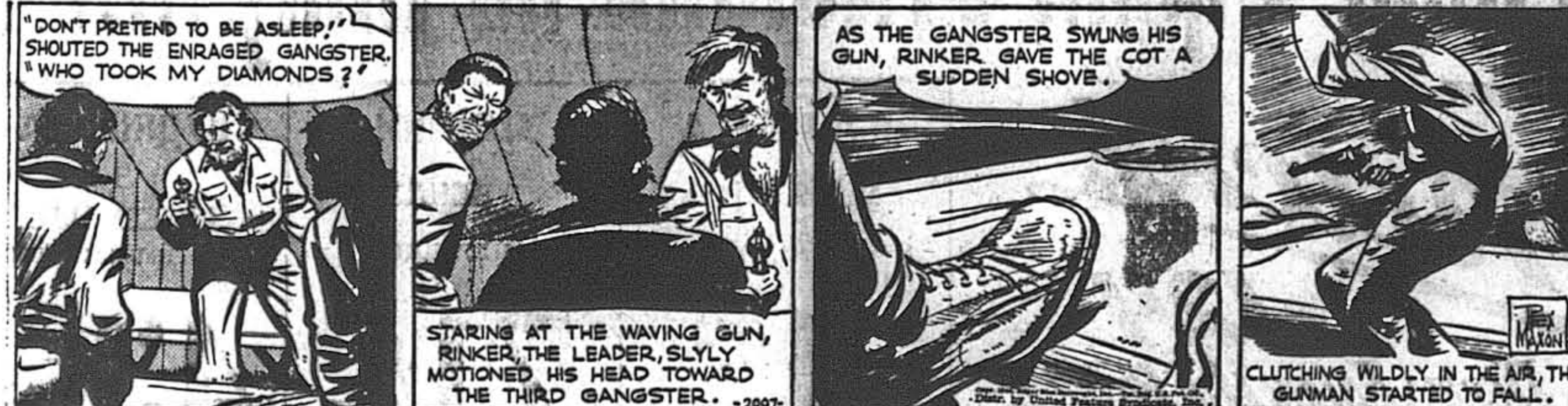
Дня 12. травня 1949 року помер у шпиталі Ст. Лукс
МАКСИМ ЯВНИЙ,
член Бр. св. Димитрія, від. 288 У. Н. Союзу в Бетлегем, Па.

Покійний уродився в селі Городиславичі, пов. Бібрка, Зах. Україна. Був щирим українцем і ніколи не жалував трудів і жертв на всілякі народні і церковні цілі. Оставив у смутку жену Теклю і грос дітей: Йосифа, Михайла і Катерину.

Похорон відбувся 16. травня з погребового заведення до церкви св. Йосафата і на український цвинтар в Ловер Соким Тавншіп. — В. Й. П.!

А. Данилюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 2097. Боротьба між збуями.

„Не вдавайте, що ви спите!" — кричав розлючений ґенстер. „Хто забрав мені діяманти".

Рінкер, провідник банди, здивовано глядів на револьвер і хитро махнув головою на третього бандита.

Коли ґенґстер вимахував револьвером, Рінкер несподівано копнув леговище.

Піднісши з болю руки вгору, бандит почав падати на землю.